

VÝROČNÁ
SPRÁVA
2013

VIA IURIS

EDITORIÁL

Milí priatelia,

v roku 2013 sme oslavovali dvadsiate výročie vzniku našej organizácie. Na chvíľu sme sa pokúsili zastaviť a pripomenúť si cestu, ktorou sme prešli. Spolu s tými, ktorých si vážime a ktorí sú pre nás vzácní, sme v novembri usporiadali narodeninovú oslavu.

Je mi ctou poďakovať všetkým ľuďom, ktorí 20 rokov tvorili našu organizáciu. Tí, ktorí vo VIA IURIS pracovali, podporovali nás cennými radami alebo finančne a tiež všetkým, ktorí nám aj dnes preukazujú svoju priazeň a povzbudzujú nás v našej práci.

V našom prostredí pôsobili mnohí špičkoví odborníci, no v prvom rade skvelí ľudia a rád by som spomenul aspoň niektorých z nich. Ján Hrubala, náš prvý spolupracujúci advokát, je dnes sudcom Špecializovaného trestného súdu. Právnička Dana Mareková pracuje pre medzinárodnú sieť Justice & Environment a Zuzana Dluhošová dlho pôsobila na Európskom súdnom dvore. Jaro Pavlovič patrí medzi lídrov iniciatívy Pezinčanov proti skládke, Richard Drutarovský sa venuje lokálnej politike a samozrejme Palo Žilinčík, dlhoročný riaditeľ a jeden z troch zakladateľov organizácie CEPA, z ktorej vzišla dnešná VIA IURIS.

Sme jedinečná organizácia, ktorá na obhajobu verejného záujmu používa právo. Riešime strategické občianske kauzy a venujeme sa súdnictvu, pretože bez dobrých súdov nie je spravodlivosť možná. Je to náročná misia. Ale ten pocit, že Slovensko sa pomaly mení na lepšiu krajinu a že je to aj vďaka nám, je na nezaplatenie.

Aj po 20 rokoch stoja pred nami ďalšie výzvy, najmä v súdnictve. Rok 2014 bude aj justičným supervolebným rokom a naše úsilie zameriame tiež na to, aby sa kľúčové pozície v slovenskej justícii obsadzovali osobnosťami s vysokými odbornými a morálnymi predpokladmi. Aj naďalej budeme presadzovať prístup k spravodlivosti, prístup k informáciám a účasť verejnosti na rozhodovaní, pretože občianska spoločnosť bez angažovaných občanov nikdy nevznikne.

Verím, že na nasledujúcich stránkach nájdete zaujímavé informácie zo života VIA IURIS v roku 2013. Želám Vám príjemné čítanie!

MILAN ŠAGÁT
Poverený výkonný riaditeľ

ČO JE VIA IURIS?

VIA IURIS stojí už 20 rokov na strane spravodlivosti a bojuje v kauzách, kde mocní ohýbajú zákon vo svoj prospech. Našimi strategickými témami sú participácia občanov na správe vecí verejných a súdnictvo.

Sme odborná organizácia, ktorá pri obhajobe a presadzovaní verejného záujmu využíva najmä právne nástroje.

Pripravujeme a presadzujeme legislatívne zmeny, vypracúvame analýzy, zabezpečujeme konzultácie a zastupovanie ľudí v strategických kauzách, organizujeme odborné konferencie a snažíme sa naše myšlienky prezentovať odbornej a širokej verejnosti.

2013 v skratke

- V kauze **Pezinská skládka** sme dosiahli významné súdne rozhodnutie precedenčné pre celú Európsku úniu. Podľa neho musí mať dotknutá verejnosť k dispozícii všetky relevantné informácie už od štádia prvostupňového správneho konania. Vďaka rozhodnutiu Najvyššieho súdu z mája 2013 sa skládka nemôže zaväzovať a dodnes sa nepoužíva.
- Pripravili sme hromadnú pripomienku k návrhu zákona o hospodárskej mobilizácii, ktorý nepriamo novelizoval aj **infozákon**. Pripomienku podporilo takmer 9000 ľudí a podarilo sa nám tak v spolupráci s ďalšími organizáciami uchrániť slobodu informácií.
- Erika Lakatošová, **Biela Vrana** 2011 aj vďaka pomoci VIA IURIS uspela na súde. Po troch rokoch od vypuknutia kauzy súd rozhodol, že skončenie pracovného pomeru bolo neplatné a mohla zložiť aj poslanecký sľub. Ocenenie **Biela Vrana** sme v roku 2013 odovzdali už po šiestykrát.
- Vydali sme publikáciu o **sudcovej etike**, prvú svojho druhu v bývalom Československu. Je pomôckou pre sudcov, ktorí pri výkone funkcie hľadajú odpovede na praktické otázky týkajúce sa etického rozmeru svojho konania.

Profesijná etika sudcov

Ani najdokonalejšie zákony nedokážu zabezpečiť spravodlivosť. Tá je v rukách sudcov, ktorí rozhodujú a aplikujú právo v konkrétnych kauzách. VIA IURIS presadzuje zodpovedný výkon súdnej moci, ktorý predpokladá existenciu jasných pravidiel výkonu sudcovskej funkcie a efektívny systém vyvodenia zodpovednosti, ak sudca alebo sudkyňa tieto pravidlá poruší. Žiaľ, oba tieto piliere sú na Slovensku nedostatočné.

Pravidlá pre sudcov upravuje zákon o sudcoch a prísediach a etický kódex. Problematický je však nielen zákon – napríklad ohľadom úpravy skutkových podstat disciplinárnych previnení, ale aj jeho aplikácia, keďže disciplinárne senáty sú vo svojom rozhodovaní nekonzistentné. Etický kódex je zase nedostatočný, príliš všeobecný a v praktických situáciách často nepoužiteľný.

Profesijná etika sudcov má zásadný vplyv na výkon súdnej moci. Dáva praktické odpovede na otázky ako napríklad: Ako by sa mal sudca správať na pojednávaní? Majú byť obmedzované jeho nepracovné kontakty s advokátmi? Má byť regulované prijímanie darov a pohostenia sudcami? Kde sú hranice slobody prejavu sudcov?

Na začiatku roku 2013 sme vydali publikáciu *Profesijná etika sudcov v etických kódexoch, judikatúre a stanoviskách etických poradných komisií*, prvú svojho druhu v bývalom Československu. Tá slúži nielen ako podklad pre odborné konferencie na túto tému, ale pomáha sudcom riešiť etické dilemy vo svojej profesii. O etike a zvládaní zodpovednosti a moci sme so sudcami hovorili aj na workshope vo februári 2013.

A close-up, profile photograph of a man with dark hair, looking slightly upwards and to the left. The lighting is soft, highlighting his facial features. The background is blurred.

„Ľudia vo VIA IURIS naozaj úprimne hľadajú spravodlivosť a nachádzať spravodlivosť je jednou z najvyšších a najdôležitejších výziev pre civilizovanú spoločnosť, ktorá sa usiluje žiť v poriadku a harmónii.“

JÁN HRUBALA,
sudca Špecializovaného
trestného súdu

Hlavnou udalosťou bola odborná konferencia *Sudcovská profesijná etika*, ktorú sme zrealizovali v lete 2013 za účasti viac ako 50 sudcov a právnikov z iných profesií. Mala jednoznačný záver: Vráťme etiku do hry! Dôvodom je najmä nízka dôvera verejnosti v súdnictvo, konkrétne prípady neetického správania sa sudcov a nejasné pravidlá vo viacerých oblastiach profesijnej sudcovskej etiky.

Aj na základe výstupov konferencie sa usilujeme presadiť, aby si sudcovia pripravili nový etický kódex. Hoci Súdna rada SR na návrh riaditeľa Justičnej akadémie schválila zmenu v obsahovej náplni prípravného vzdelávania, ktorou sa z fázy prípravného vzdelávania vypustila téma etiky, aj vďaka našej činnosti sa téma sudcovskej etiky stala po niekoľkých rokoch súčasťou diskusie o budúcnosti súdnej moci na Slovensku.

Výber sudcov

Súdnictvo je uzavretý systém, ktorého fungovanie závisí od ľudí, ktorí ho tvoria (a ktorých občania nemôžu vymeniť v pravidelne sa opakujúcich voľbách ako vládu a poslancov). Preto je mimoriadne dôležité, akí uchádzači vstupujú do justície, akým mechanizmom sú vyberaní a do akej miery môže verejnosť tieto procesy kontrolovať.

VIA IURIS presadzuje otvorené, spravodlivé a na odborných a osobnostných predpokladoch založené obsadzovanie postov sudcov, predsedov súdov a dôležitých súdnych funkcionárov, akými sú napríklad predseda Najvyššieho súdu SR alebo sudcovia Ústavného súdu SR.

Až 30 % novovymenovaných sudcov má blízke rodinné väzby v justícii, typickým vymenovaným sudcom je žena vo veku 30-35 rokov, ktorá pracovala ako vyššia súdna úradníčka. Bezmála štvrtina novovymenovaných sudcov má pracovné skúsenosti z iného ako justičného prostredia. Dospeli sme k záveru,

že kritériá na výber sudcov je potrebné viac špecifikovať a zjednotiť. Rozhodovanie Súdnej rady SR o kandidátoch na sudcov by malo mať jednoznačne definované kritériá a výsledné rozhodnutie by malo byť odôvodnené.

Aj toto sme zistili z monitoringu a analýzy výberových konaní na súdoch, ktoré VIA IURIS realizovala od mája 2011 do novembra 2013. Výsledkom projektu je obsiahla štúdia *Výber sudcov na Slovensku – Monitoring a analýza výberových konaní*, ktorú sme distribuovali na všetky súdy na Slovensku a ktorá je dostupná aj na webe VIA IURIS.

Rok 2014 bude rokom zásadných zmien v justícii, preto sme v druhej polovici roku 2013 pripravovali a začali realizovať projekt zameraný na monitoring výberu sudcov, ale najmä kľúčových súdnych funkcionárov – predsedu Najvyššieho súdu SR, sudcov Ústavného súdu SR a sudcov na európskych súdnych orgánoch.

Okrem profesijnej etiky a výberu sudcov sme sa v roku 2013 venovali aj ďalším témam zo súdnictva: monitorovali sme činnosť Súdnej rady a analyzovali právne aspekty jej rozhodovania. Pripravili sme odborné stanovisko k novele zákona o organizácii Ústavného súdu, ktorej cieľom bolo vyriešiť zablokovanie súdu pri rozhodovaní o námietkach zaujatosti voči ústavným sudcom. Pre ministra spravodlivosti a verejnú ochrankyňu práv sme pripravili výzvu na začatie disciplinárneho stíhania Štefana Harabina za jeho výroky na pôde Paneurópskej vysokej školy.

OBČIANSKA PARTICIPÁCIA A STRATEGICKÉ KAUZY

Vo VIA IURIS zabezpečujeme pomoc v strategických kauzách, kedy občania alebo ich iniciatívy chrániace verejný záujem stoja proti mocným. Presadzujeme širokú a efektívnu účasť verejnosti na rozhodovaní a správe vecí verejných. Chceme, aby občania neboli voči moci bezmocní a aby sa mohli rozhodovať o tom, ako bude ich komunita, obec alebo štát fungovať. Ročne sa venujeme približne 15 kauzám, medzi ktoré patria aj:

Skládka odpadov v Pezinku

Tejto kauze sa venujeme už viac ako 14 rokov. Občania bojujú proti nechcenej skládke odpadov, ktorú investor vybudoval nelegálne a proti vôli samosprávy len niekoľko sto metrov od centra tohto nádherného historického mesta, ktoré je centrom vinárstva v oblasti Malých Karpát.

V roku 2013 sa nám však podarilo dosiahnuť precedenčné rozhodnutie nielen na slovenskej ale aj európskej úrovni. O kauze totiž rozhodol Súdny dvor Európskej únie, ktorý potvrdil silné postavenie verejnosti v povoľovacích procesoch tak závažnej stavby, ktorá má výrazný vplyv na životné prostredie a kvalitu života Pezinčanov.

Tí sa veľmi potešili rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR, ktorý v máji 2013 svojím rozhodnutím zrušil povolenie na pezinckú skládku. Rozsudok Najvyššieho súdu znamená, že skládku nie je možné prevádzkovať a vec sa vrátila na ďalšie konania na Inšpekciu životného prostredia.

Vývoj v tejto kauze je zároveň povzbudením pre ostatných na Slovensku, že verejnosť a občiansky hlas má silu. Boj Pezinčanov proti skládke je dlhodobý, ide o najväčšiu občiansku kampaň po nežnej revolúcii na Slovensku a hoci trvá tak dlho, priniesol spravodlivý výsledok. Len pre ilustráciu, skládka má veľkosť 12 futbalových ihrísk, výšku 4 poschodového paneláku a mohlo sa do nej uložiť 700 000 m³ odpadu.

*„Ľudia z VIA IURIS sú nesmierne
vzácní v tom, že dokážu prepojiť
každodennú prax s tou najkom-
plikovanejšou teóriou.“*

JAROSLAV PAVLOVIČ,
Skládka nepatrí do mesta

Dostavba jadrovej elektrárne Mochovce

Slovensko je signatárom Aarhuského dohovoru, ktorý zaručuje efektívnu a včasnú účasť verejnosti na rozhodovaní o stavbách s významným dopadom na životné prostredie. V tejto kauze zabezpečujeme zastupovanie organizácie Greenpeace, ktorá sa pokúšala zapojiť do povoľovania dostavby Jadrovej elektrárne Mochovce a zastupovať tak záujem verejnosti.

Aj táto kauza trvá už niekoľko rokov a až v júli 2013 sme dosiahli precedentné a záväzné rozhodnutie Najvyššieho súdu, ktorý pre nezákonnosť zrušil rozhodnutie Úradu jadrového dozoru SR, na základe ktorého sa realizuje dostavba blokov 3. a 4. v Mochovciach, pričom súd rozhodol, že verejnosť musí mať možnosť zapojiť sa do povoľovacieho procesu.

V praxi to znamená, že investor prišiel o kľúčové povolenie nutné pre pokračovanie dostavby blokov jadrovej elektrárne a proces povoľovania dostavby sa musel začať odznova. Súd dokonca uviedol, že pred povolením musí byť vykonaný proces posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Elektrárne však pokračovali v stavbe aj počas opakovaného povoľovania, keďže využili nejasnú právnu úpravu. Postup sme napadli na Generálnej prokuratúre SR a na súde.

Kauza potvrdila, že Aarhuský dohovor je mimoriadne dôležitým nástrojom, ktorý môže verejnosť využívať práve pri povoľovaní veľkých stavieb, akými je aj jadrová elektráreň.

Celulózka v Ružomberku

Táto kauza patrí medzi naše najstaršie a v roku 2013 sa nám podarilo urobiť kľúčový krok a dosiahnuť podpis Dohody o potvrdení spolupráce medzi investorom a zástupcami občanov, ktorým je občianske združenie Ochrana ovzdušia Dolný Liptov.

V Ružomberku sa verejnosť dlhodobo usiluje o ochranu ovzdušia pred zápachom a prachom z prevádzky fabriky na výrobu celulózy, ktorú vlastní spoločnosť Mondi SCP, a.s. Investor sa dlhodobo usiluje o zvyšovanie prevádzky, čo so sebou prináša zvyšovanie prašnosti v meste a okolí.

Verejnosť sa prostredníctvom svojho občianskeho združenia zapája do povoľovacích konaní a pod tlakom konaní na súde a úradoch investor akceptoval verejnosť ako relevantného partnera.

Vo februári 2013 sa podarilo podpísať Memorandum o porozumení a vzájomnej spolupráci, v ktorom sa investor okrem iného zaviazal akceptovať občianske združenie ako účastníka v povoľovacích procesoch, zaviesť monitorovanie znečistenia a zvýšiť energetickú efektívnosť procesu výroby celulózy. V nadväznosti na to bola v septembri podpísaná Dohoda o potvrdení spolupráce.

Táto kauza je precedenčná, pretože ukazuje silu občianskeho hlasu proti tlaku silného investora. Je inšpiráciou pre ostatné iniciatívy na Slovensku vytrvalosťou a húževnatosťou občanov.

Právnu pomoc sme zabezpečili aj ďalším iniciatívam a organizáciám, ktoré bránia verejný záujem po celom Slovensku. Boli to ľudia z Detvy, ktorí bojujú proti ťažbe zlata vo svojom meste, občianske združenie Slatinka, kde občania bojujú proti 60 rokov plánovanému vodnému dielu, obyvatelia mesta Vysoké Tatry s problematickým územným plánom, aktívnym občanom združeným v OZ Prales pri príprave strategického dokumentu Programu starostlivosti o lesy alebo Popradčanom bojujúcim proti rozširovaniu výroby firmy produkujej hliníkové profily do automobilov.

Sloboda informácií

Slobodný prístup k informáciám patrí medzi naše dlhodobé priority, pretože bez neho nie je účasť občanov na spravovaní samospráv a štátu možná. V tejto oblasti sa venujeme strategickej litigácii, monitoringu legislatívy a presadzovaniu takej právnej úpravy, ktorá garantuje slobodný a efektívny prístup verejnosti k informáciám.

Tlak na oklieštenie prístupu verejnosti k informáciám je dlhodobý, no v roku 2013 sa infozákon ocitol v bezprostrednom ohrození. Návrh zákona o hospodárskej mobilizácii, ktorý pripravilo Ministerstvo hospodárstva SR,

mal občanom zabrániť dostať sa k informáciám o hospodárení s verejnými financiami, napríklad utajením zmlúv, ako aj faktúr, objednávok a iných súvisiacich finančných informácií, uzatvorených inštitúciami verejnej správy.

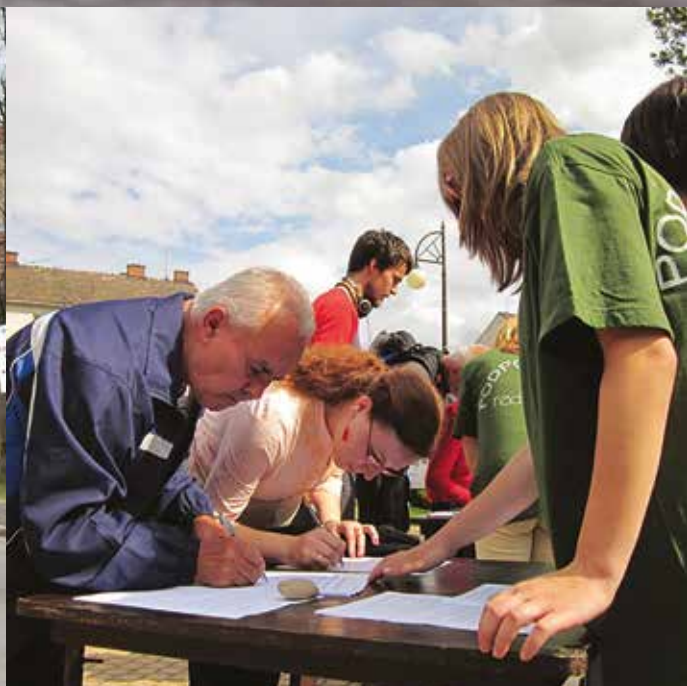
Kvôli ochrane infozákona sme na jeseň pripravili text hromadnej pripomienky, s ktorým sa stotožnilo viacero občianskych organizácií a ktorú podporilo takmer 9 000 ľudí. Vďaka tomu sa nám podarilo okliešťujúce zmeny infozákona zastaviť a Ministerstvo hospodárstva SR deklarovalo pozdržanie tohto svojho legislatívneho zámeru.

Monitoring a zlepšovanie legislatívy, na ktorom VIA IURIS pracuje, sa netýka len prístupu k informáciám ale aj ďalších právnych noriem, ktoré upravujú účasť verejnosti na rozhodovaní a prístup k súdom. V roku 2013 sa nám podarilo vylepšiť novelu vodného zákona a presadiť, aby verejnosť mohla podať na súde žalobu proti nezákonnému povoleniu vydanému podľa vodného zákona. Monitorovali sme legislatívny proces stavebného zákona, k zámeru tohto zákona sme pripravili 29 pripomienok a rokovali o nich s ministerstvom. Pracovali sme na zákone o EIA a pripravili odborné stanovisko k novele zákona o organizácii Ústavného súdu SR.

„VIA IURIS oslavuje svoju dvadsiatku, z toho 16 rokov nám pomáha v našej kauze. VIA IURIS robí všetko preto, aby sme boli účastníkmi konaní.“

RASTISLAV ŠARAVSKÝ,
Ochrana ovzdušia Dolný Liptov

BIELA VRANA

Biela Vrana je ocenením spoločensky prínosného a odvážneho občianskeho činu. Udeľuje sa ako poďakovanie vzácnym ľuďom okolo nás, ktorí sú ochotní brániť pravdu a spravodlivosť, konkrétnym činom preukázali občiansku odvalu, potlačili osobné záujmy v mene verejného prínosu, hodnôt, či princípov a mohli pritom podstúpiť riziko, rôzne príkoria, či zažiť odsúdenie.

V roku 2013 sme spoločne s Alianciou Fair-play pripravili už šiesty ročník tohto jedinečného ocenenia. Porota v zložení Fedor Blaščák, Eugen Gindl, Daniel Fischer, Erik Láštík, Zuzana Melicherčíková, Simona Rudavská a Ján Štrasser rozhodla o tom, že laureátmi sa v roku 2013 stali:

Vladimír Crmoman a Oto Žarnay, učitelia, ktorí dlhodobo poukazujú na plytvanie v školstve.

Marianna Vavrová, ktorá sa postavila internému predpisu Sociálnej poisťovne, podľa ktorého mali byť vypočítavané dôchodky bývalých policajtov a vojakov.

Katarína Šimončíčová získala ocenenie za dlhodobý prínos – ako ochranárka sa

desaťročia venuje záchrane stromov. Okrem samotného ocenenia sa venujeme aj zabezpečovaniu právnej pomoci laureátom. V uplynulom roku sme pomohli pánovi Cehelskému a pani Lakatošovej, ktorým sme zabezpečili právne poradenstvo a právne zastupovanie.

Laureáti ocenenia Biela Vrana

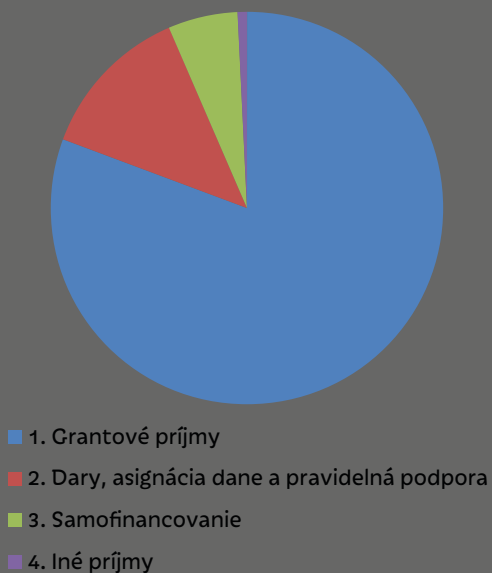
„Vďaka VIA IURIS, ktorá mi pomohla cennými radami v dôležitom rozhodovaní, som začala znova veriť v spravodlivosť. Spolu s nimi sa mi podarilo uspieť na súde a tak potvrdiť, že som výpoveď dostala nezákonne. Vďaka ich konzultáciám sme u nás v Ruskej zorganizovali referendum o odvolaní zle hospodáriaceho starostu. Bez ich pomoci by sme to nedokázali.“

ERIKA LAKATOŠOVÁ,
laureátka ocenenia Biela Vrana

PRÍJMY V ROKU 2013

	Suma	Percentuálny podiel z celkových príjmov
1. GRANTOVÉ PRÍJMY	150 003,21 €	80,7%
Grant - Open Society Institute	67 143,37 €	36,1%
Grant - Think Tank Fund	41 312,09 €	22,2%
Grant - Švajčiarsky finančný mechanizmus (Nadácia Ekopolis)	25 384,20 €	13,7%
Grant - Nórsky finančný mechanizmus (Nadácia otvorenej spoločnosti)	10 670,00 €	5,8%
Grant - Fond pre transparentné Slovensko (Nadácia Pontis)	2 000,00 €	1,1%
Grant - Stredoeurópska nadácia	1 500,00 €	0,8%
Grant - Nadácia otvorenej spoločnosti	991,30 €	0,5%
Grant - Greenpeace	800,00 €	0,4%
Grant - Dobrá krajina	202,25 €	0,1%
2. DARY, ASIGNÁCIA DANE A PRAVIDELNÁ PODPORA	23 800,48 €	12,8%
Prijatá asigovaná daň (2%)	11 891,27 €	6,4%
Dary	6 909,21 €	3,7%
Členské v Amicus Klube	5 000,00 €	2,7%
3. SAMOFINANCOVANIE	10 646,07 €	5,7%
Príjmy z prenájmu priestorov a služieb s tým spojených	7 876,07 €	4,2%
Príjmy zo živnosti a z kontraktov	2 770,00 €	1,5%
4. INÉ PRÍJMY	1 432,46 €	0,8%
Vrátené pôžičky	1 270,00 €	0,7%
Úroky	162,46 €	0,1%
CELKOVÉ PRÍJMY	185 882,22 €	100,0%

Príjmy v roku 2013

Výdavky v roku 2013

VÝDAVKY V ROKU 2013

	Suma	Percentuálny podiel z celkových výdavkov
1. ODBORNÉ VÝSTUPY, PODUJATIA A PUBLIKÁCIE	120 243,17 €	43,2%
Analytická a publikačná činnosť	39 493,48 €	14,2%
Riešenie významných káuz a konzultácie	43 985,32 €	15,8%
Legislatívna činnosť	17 068,84 €	6,1%
Medzinárodná spolupráca a aktivity	1 049,11 €	0,4%
Zborník z konferencie Prístup k spravodlivosti	4 103,69 €	1,5%
Online manuál Prvá právna pomoc	2 254,73 €	0,8%
Web portál Otvorené právo	2 069,82 €	0,7%
Podujatie Biela Vrana	10 218,18 €	3,7%
2. ORGANIZAČNÝ ROZVOJ	114 539,28 €	41,2%
Vzťahy s verejnosťou a prezentácia	24 245,27 €	8,7%
Odborná literatúra, softvér	3 688,47 €	1,3%
Fundraising	24 674,26 €	8,9%
Strategické plánovanie a riadenie organizácie	16 929,78 €	6,1%
Finančný manažment	11 209,31 €	4,0%
Administratíva a manažment projektov	27 247,31 €	9,8%
Stážisti a dobrovoľníci	470,00 €	0,2%
Náklady na poskytovanie komerčných služieb	5 744,84 €	2,1%
Webové stránky	330,04 €	0,1%
3. PREVÁDZKOVÉ VÝDAVKY	23 003,43 €	8,3%
Náklady na prevádzku kancelárií	15 192,69 €	5,5%
Cestovné náklady	5 464,31 €	2,0%
Komunikačné náklady	1 050,63 €	0,4%
Výpočtová a komunikačná technika	635,93 €	0,2%
Dane (z príjmu, z nehnuteľností, z úrokov)	333,97 €	0,1%
Porady a stretnutia	209,89 €	0,1%
Bankové poplatky	82,81 €	0,0%
Úradné poplatky	33,20 €	0,0%
4. SLUŽBY	3 218,49 €	1,2%
Mediálny monitoring	1 296,00 €	0,5%
Finančný audit	900,00 €	0,3%
Preklady	561,20 €	0,2%
Poštovné a kuriérske služby	461,29 €	0,2%
5. INÉ VÝDAVKY	16 550,28 €	6,1%
Subgranty	6 800,32 €	2,5%
Pôžičky	3 500,00 €	1,3%
Ostatné výdavky	4 589,96 €	1,7%
Členské a príspevky medzinárodným organizáciám	1 660,00 €	0,6%
CELKOVÉ VÝDAVKY	277 554,65 €	100,0%

**SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA
štatutárnemu orgánu
občianskeho združenia VIA IURIS**

Uskutočnili sme audit priloženej účtovnej závierky VIA IURIS, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2013, výkaz ziskov a strát za rok končiaci sa k uvedenému dátumu, a poznámky, ktoré obsahujú súhrn významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalšie vysvetľujúce informácie.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán VIA IURIS je zodpovedný za zostavenie tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz v súlade so Zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), a za interné kontroly, ktoré štatutárny orgán považuje za potrebné pre zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Zodpovednosť audítora

Našou zodpovednosťou je vyjadriť názor na túto účtovnú závierku na základe nášho auditu. Audit sme uskutočnili v súlade s Medzinárodnými audítorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov máme dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať audit tak, aby sme získali primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie audítorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od úsudku audítora, vrátane posúdenia rizík významnej nesprávnosti v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítor berie do úvahy interné kontroly relevantné na zostavenie účtovnej závierky účtovnej jednotky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz, aby mohol vypracovať audítorské postupy vhodné za daných okolností, nie však na účely vyjadrenia názoru na účinnosť interných kontrol účtovnej jednotky. Audit ďalej zahŕňa vyhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosti účtovných odhadov uskutočnených štatutárnym orgánom VIA IURIS, ako aj vyhodnotenie prezentácie účtovnej závierky.

Sme presvedčení, že audítorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre náš názor.

Názor

Podľa nášho názoru, účtovná závierka poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie občianskeho združenia VIA IURIS k 31. decembru 2013 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu v súlade so zákonom o účtovníctve.

Banská Bystrica, 27. júna 2014.....

MONAREX audit consulting, s.r.o.
ČSA 24
974 01 Banská Bystrica
Obchodný register Banská Bystrica
Oddiel Sro, vložka číslo 3701/S
licencia SKAu 263

Ing. Ladislav Pompura, Ph.D.
zodpovedný audítor
licencia SKAu 818

TÍM VIA IURIS

Členovia výkonného tímu

Miroslav Kocúr – výkonný riaditeľ
(do 30. júna 2013)
Milan Šagát – fundraising a projekty
(od 8. júla 2013 poverený výkonný
riaditeľ)
Monika Jankovičová – asistentka pre
fundraising a projekty
Miriam Kejzlarová – PR a médiá
Zdenka Tesárová – ekonómka
Veronika Čukášová – vedúca kancelá-
rie Pezinok
Hana Slunská – vedúca kancelárie
Banská Bystrica

Spolupracujúci právnici a advokáti

Zuzana Čaputová
Eva Kováčechová
Kristína Babiaková
Dana Mareková
Peter Wilfling
Imrich Vozár
Darina Štoffová
Peter Horváth

Členovia rady

Tomáš Kamenec – advokát,
Dedák & Partners
Marián Leško – publicista, novinár
Andrej Majerník - advokát,
Majerník & Miháliková
Dušan Ondrušek - riaditeľ, PDCS
Marek Šulík - strihač a režisér
v slobodnom povolaní
JUDr. Jozef Vozár, CSc. - Slovenská
akadémia vied

HISTÓRIA

Príbeh VIA IURIS je príbehom organizácie, ktorá dosiahla úspech vďaka vytrvalosti kráčania po nastúpenej ceste, dodržiavaniu zdieľaných hodnôt a dôslednému zvažovaniu jednotlivých krokov.

Príbeh VIA IURIS je zároveň príbehom o odvahe a vizionárstve: V roku 1993 založili Juraj Zamkovský, Pavol Žilinčík a Pavol Mišiga organizáciu s názvom Centrum pre podporu miestneho aktivizmu (CEPA), najskôr v Bratislave a od roku 1994 v Banskej Bystrici. Jej pôvodným cieľom bolo podporovať široké spektrum občianskych iniciatív a organizácií, ktoré sa snažili na lokálnej úrovni o férovosť a občiansky hlas pri rozhodovaní štátnych orgánov o kľúčových otázkach verejného života.

Centrum si dalo za cieľ pomôcť týmto iniciatívam vo viacerých oblastiach: od efektívneho organizovania a strategického plánovania až po právo a legislatívu. Leitmotív tejto aktivity vyjadruje najlepšie výraz „účasť občanov na rozhodovaní“. Tento fenomén bol začiatkom 90-tych rokov nový, a to tak pre občanov, ako aj pre úrady a úradníkov, ktorí vôbec neboli na tento nový prvok pripravení.

Najvýraznejšou aktivitou Centra pre podporu miestneho aktivizmu v 90-tych rokoch bola pomoc obciam a ľuďom existenčne ohrozených výstavbou plánovaných priehrad. Mojšova Lúčka, Ďubákovo, Slatinka, Tichý Potok, Olšavica, Torysky (ale aj iné obce) postupovali na ceste k svojmu zániku absolútne neschopné čeliť nezákonnému a protiústavnému postupu štátu a investorov pri napĺňaní tohto cieľa. Štátna moc sa správala v princípe rovnako ako za komunizmu.

Drastické obmedzenia práv celých obcí viedli k eliminácii akéhokoľvek odporu a nakoniec k lacnému vykúpeniu súkromného majetku pre štátne projekty. V podobných prípadoch zabezpečilo Centrum intenzívnu právnu pomoc obyvateľom dotknutých obcí, ktorá spočívala v nespočetných osobných návštevách, konzultáciách, právnych rozboroch a osobnej účasti na rokovaníach s investormi. Nakoniec pribudlo podávanie odvolaní a žalôb na nezákonný postup úradov. Táto snaha viedla v niektorých prípadoch k zvýšeniu kom-

penzácie, ktorú si ľudia vybojovali za stratu svojho majetku, a v iných sa podarilo viac: dostať ľudí z pozície bezbranných a bezradných do pozície rovnocenných partnerov, ktorí zásadným spôsobom dokázali meniť plány štátu a jeho silných hráčov.

Ako inštitúcia prešlo Centrum po roku 1997 výraznou profiláciou jeho dvoch hlavných programov, a to programu *Smerom k udržateľnej ekonomike* a *Právo vo verejnom záujme*. Prvý sa zamerával na hľadanie a presadzovanie udržateľných ekonomických alternatív a základom právneho programu bola snaha rozšíriť možnosti občanov pri ovplyvňovaní rozhodnutí, ktoré sa ich týkajú.

Postupne si nárast oboch programov a špecifiká v obsahovom zameraní a aktivitách vyžiadali viaceré inštitucionálne zmeny, ktoré vyvrcholili v rokoch 2005 a 2006 – program *Smerom k udržateľnej ekonomike* sa inštitucionalizoval do podoby nového občianskeho združenia – do vzniku organizácie Priatel'ia Zeme – CEPA. Právny program CEPA sa v roku 2006 transformoval do podoby združenia VIA IURIS - Centrum pre práva občana.

Právny program počas svojho fungovania zabezpečil a zabezpečuje právnu pomoc v stovkách prípadov, konzultácií, rozborov a analýz. Ich obsah sa menil v čase, vždy reagoval na to, čo bolo potrebné.

Okolo roku 2000 bolo už zrejmé, že úspech akéhokoľvek právneho úsilia, či už v konkrétnych kauzách alebo na úrovni legislatívy, nakoniec aj tak závisí od kvality rozhodovania súdov a sudcov. Preto je nevyhnutné veľkú časť kapacít VIA IURIS orientovať smerom na súdnictvo. Vznikli tak komplexné viacročné vzdelávacie programy pre sudcov na kľúčové témy – sloboda prejavu, právo na informácie, ústava v rozhodovaní sudcu... Zrodili sa pravidelné právnické workshopy a konferencie *Prístup k spravodlivosti – Bariéry a východiská*.

BÝVALÍ ČLENOVIA TÍMU VIA IURIS

Riaditelia

(v chronologickom poradí):

Pavol Žilinčík
Zuzana Fialová
Martin Štoffa
Miroslav Kocúr

Pracovníci alebo spolupracovníci

(v abecednom poradí):

Zuzana Dlugošová
Richard Drutarovský
Ján Hrubala
Lenka Kompišová
Martina Laššáková
Hana Lyons
Žofia Mališová
Jaroslav Pavlovič
Vladimír Pirošík
Tímea Stránská
Marta Zipserová

KONTAKTNÉ ADRESY

Adresa sídla:

VIA IURIS

Radničné námestie 3, 902 01 Pezinok

tel.: +421 33 641 2575, mail: info@viaiuris.sk

www.viaiuris.sk

Adresa regionálnej kancelárie:

VIA IURIS

Komenského 21, 974 01 Banská Bystrica

tel.: +421 48 415 4102, mail: info@viaiuris.sk

www.viaiuris.sk

Výročná správa 2013

Vydalo: VIA IURIS

Fotografie: Monika Jankovičová, Ctibor Bachratý,

Jakub Kratochvíl, Tomáš Halász, OZ Podpoľanie nad zlato,

OZ Prales, Juraj Kováčik, OZ Ochrana ovzdušia Dolný Liptov,

gettyimages.com

Grafický návrh: Martin Vydra